

การประชุมชี้แจง

แนวทางการพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

วันศุกร์ที่ 24 พฤศจิกายน 2549 เวลา 09.00 - 12.00 น.

โดย พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

รัฐบาลได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาของประเทศ ซึ่งในส่วนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงชี้แนวทางการปฏิบัติตนที่ควรจะเป็น เพื่อดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยไม่เดือดร้อน ซึ่งเป็นแนวทางที่มีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย ที่สามารถนำมาปรับใช้ได้ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ไปถึงประเทศ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงยึดหลัก เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ให้พัฒนาบนพื้นฐานดั้งเดิมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต การพัฒนาต้องพึ่งตนเองก่อน โดยต้องรู้จักประมาณตน ทำทุกอย่างอย่างรอบคอบไม่ประมาท สิ่งเหล่านี้จะสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับเรา

สรุปได้ว่าเป็นความพอเพียง ความสมเหตุสมผล พิจารณาหลักเสี่ยงจากสิ่งทีเสี่ยง หรือส่งผลกระทบต่ออย่างมาก ๆ ในด้านต่างๆ

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารประเทศ

ต้องคิดพิจารณาให้ประเทศพัฒนาไปอย่างสมดุล มีความพอดี ระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท ซึ่งสภาพความเป็นอยู่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะรายได้ เดิมต่างกันอยู่ 1:10 ปัจจุบันต่างกันอยู่ 1:13 เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำมาพิจารณา แต่ไม่ได้ถือเป็นตัวชี้ขาด มีความพอดีระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับความสามารถในการแข่งขันเวทีโลก การสร้างภูมิคุ้มกันเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาควบคู่ด้วย

หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญ ต้องยึดหลัก คนเป็นศูนย์กลาง มีพื้นฐานคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริตเป็นที่ตั้ง ซึ่งมี 2 ด้านคือ ปรัชญาที่เราต้องดำรงชีวิตอย่างพอเพียง และ การดำรงชีวิต ซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

หากเรายึดหลักในการพิจารณาด้วยเหตุผล หาทงออกที่ซึ่งทั้งส่วนดีและส่วนเสีย หรือ ทางสายกลาง ที่เลือกทางที่ดีที่สุด ส่วนที่เสียน้อยที่สุด มีความไม่ยึดติด มองประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน ทำให้บ้านเมืองสะอาด

ด้านเศรษฐกิจ รู้จักประหยัดคอออม ไม่สร้างหนี้สินเกินความจำเป็น ไม่เน้นความ ทะเยอทะยาน ฟุ้งเฟ้อ ทุกคนพอคิพอกิน รู้จักแบ่งปัน ก็สามารถสร้างความสุขได้

ด้านสังคม ความพอเพียงสร้างเสริมเข้มแข็ง ความพอเพียง เน้นให้ทุกคนมีความพอเพียง ในชีวิต ทะเยอทะยานตามฐานะและโอกาส มีการให้และการแบ่งปัน

ด้านต่างประเทศ ความพอเพียง ทำให้เราไม่มุ่งเน้นแสวงหาประโยชน์ให้ประเทศเกิดความ ต้องการ ทำให้เราเป็นที่ศรัทธาเชื่อถือแก่สังคมโลก ความพอเพียงทำให้เราไม่ต้องการทะเลาะกับ ใคร เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องนำไปใช้เกินความจำเป็น

รัฐบาลจะใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ไม่ได้หมายความว่าเราจะหันหลังให้กับโลกาภิวัตน์ แต่จะทำให้เราสามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน ไม่หลุดเข้าไปสู่วังวนแห่งการต่อสู้แข่งขัน หรือความ ขัดแย้งที่รุนแรง เราไม่ปฏิเสธโลกาภิวัตน์แต่จะใช้ประโยชน์จากโลกาภิวัตน์ โดยจะระมัดระวัง ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น พัฒนาคนให้รู้เท่าทัน และเลือกรับสิ่งต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ รัฐบาลจะ เน้นการพัฒนาอย่างละเอียดรอบคอบ ไม่รีบร้อน เน้นการพึ่งตนเอง ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต รอบคอบในการตัดสินใจ ซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

ที่ผ่านมาสังคมได้กระ โจนเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์ อย่างรีบร้อน แม้จะมีการใช้ ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ก็ยังเข้าใจผิด ว่ายังใช้ได้เฉพาะภาคการเกษตร แต่จริงๆแล้วก็สามารถ ใช้ได้กับ ทุกองค์กร การนำไปสู่การปฏิบัติ มีแนวทางตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ ที่ 10 และ 4 ป คือ โปร่งใส เป็นธรรม ประหยัด และมีประสิทธิภาพ

*****

แนวทางการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯฉบับที่ 10

ภาคใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นายโมลิต ปันเปี่ยมรัชฎ์

รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

วันนี้ขอพูดใน 2 สถานะคือในความเห็นที่ได้ทำงานร่วมกับสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กับ ในสถานะที่ได้เข้ามาเป็นผู้บริหารนโยบาย

การพัฒนาเศรษฐกิจ ในอดีต ช่วงแรกๆ จะเน้นการเร่งรัดแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่เร่งรัด ให้ GDP เติบโตเร็ว

ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ก็เข้าใจกันว่า สิ่งที่จะช่วยให้ประเทศพัฒนาเร็ว คือ “ทุน” แต่แล้วแนวทางนี้ก็ จบลงด้วยปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ในปี 2540

ความเข้าใจกว้างๆ ว่าทุนกับโลกาภิวัตน์ ทำให้เศรษฐกิจเติบโต เป็นจริงแค่ครั้งเดียว อีกครั้งหนึ่งคือ ผลร้ายที่เราเจอมาแล้ว คนยากจนไม่สามารถจะหาเงินได้ด้วยทุน ปัจจุบันผลที่เกิดขึ้นคือความไม่สมานฉันท์

สรุปการนำเอาโลกาภิวัตน์และทุนมาใช้ ผลลัพธ์เป็นวิกฤติเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ. 2540 และวิกฤติรอบ 2 ผลลัพธ์เป็นความแตกแยกในสังคม

เศรษฐกิจพอเพียง

โลกาภิวัตน์ และทุนนิยม ไม่ใช่เป็นเรื่องไม่ดี แต่ปัญหาคือความไม่พอดี และความไม่รู้เท่าทัน ซึ่งทั้งสองเป็นแก่นของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ถ้าประมวลจากพระราชดำรัส

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการ

รองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

นโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบวิสัยทัศน์ ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นโยบายรัฐบาลในเรื่องเศรษฐกิจ ปรับใช้ จะขอพูดถึงเศรษฐกิจ โดยเป็น 3 ส่วน คือ

1. เศรษฐกิจฐานราก ซึ่ง เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ
2. เศรษฐกิจในระบบตลาด
3. เศรษฐกิจส่วนรวม

เศรษฐกิจฐานราก ความคิดดั้งเดิมต้องใส่เงินเข้าไป เห็นตรงกันว่าชาวบ้านไม่มีทุน แต่วิธีการต้องอาศัยความพยายามที่จะพัฒนาไปสู่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือการพึ่งตนเอง ซึ่งเรื่องทุนก็เห็นด้วย แต่ทุนต้องพึ่งตนเองเป็นสำคัญ โดยยึดหลัก 3 ประการ

(1.) เน้นกระบวนการเรียนรู้ ที่เป็นการบูรณาการ ไม่ใช่แยกส่วน เช่น อยากรู้เรื่องไก่ ก็มีศูนย์ไก่ แต่ตัวอย่างที่ดี คือศูนย์เรียนรู้หรือแผนแม่บทชุมชน

(2.) การมีส่วนร่วม ไม่ใช่เอาเงินแล้วไปว่ากันเอง เป็นเรื่องที่ต้องร่วมมือระหว่างชุมชนกับวิชาการ ชุมชนกับชุมชน ชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนกับผู้ว่าราชการจังหวัด

(3.) การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมจะสัมฤทธิ์ผล โดยไม่มีการจัดการ เป็นไปไม่ได้ เพราะฉะนั้น น้ำหนักของทุนก็ลดลงไป แต่สำคัญ ถ้าเราหยิบยื่นให้โดยไม่มี 3 ส่วนประกอบกัน ก็จะกลายเป็นเรื่องการพึ่งพิง

เศรษฐกิจในระบบตลาด เน้นทุน แต่ที่จะเน้นควบคู่กันไปคือ ทรัพย์สินทางปัญญา ที่จะฉวยโอกาสที่โลกาภิวัตน์เปิดให้ คนที่จะได้รับประโยชน์ จากโลกาภิวัตน์ก็คือคนที่สามารถจัดการกับโลกาภิวัตน์ได้ ซึ่งความสามารถจัดการ เรียกว่าปัญญา

เมื่อประเทศพัฒนาขึ้นมาระดับหนึ่ง การได้เปรียบอยู่ที่ปัญญา จึงมีคำว่า **Knowledge**

เศรษฐกิจส่วนรวม

การออมของประชาชนลดลงเรื่อยๆ ในช่วงปีที่ผ่านมา น้ำหนักอยู่ที่ทำอะไร จึงจะมีการออมเพิ่มขึ้น การออมจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับ 2 ด้านคือ การเพิ่มรายได้ และการลดรายจ่าย

ประสิทธิภาพ ถ้าไม่มีประสิทธิภาพ ใส่เงินเข้าไปเท่าไรก็ไม่สามารถช่วยได้ เรื่องประสิทธิภาพเอกชนมีส่วนสำคัญรัฐบาลไม่สามารถทำเองได้ แต่จะเข้ามาเสริมและร่วมมือ ถ้าเอกชนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ประเทศไทย มีความสามารถที่จะฉวยโอกาสจากโลกาภิวัตน์ได้ หรือมีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น

สำหรับผู้มีโอกาส การเพิ่มประสิทธิภาพมีความสำคัญที่สุด สำหรับผู้ไม่มีโอกาส รัฐบาลต้องช่วย หรือสงเคราะห์ ซึ่งต้องมีการแบ่งแยกเป็น 2 กลุ่ม

ความสมดุล หรือ **ความไม่สมดุล** ไม่ใช่สิ่งที่มองเห็นได้ง่าย เหมือนเชื้อโรคที่สะสมอยู่ในตัว เพราะไม่มีอาการออก แต่มีวิธีว่า ถ้าประชาชนที่ยึดมั่นในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีจำนวนมากขึ้น ก็สามารถลดความไม่สมดุลได้

ในส่วนของเศรษฐกิจส่วนรวม ต้องอาศัยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

สำหรับข้าราชการ

แนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ ข้าราชการคู่ขนานกับการทำงานแบบจะเอาอะไรก็บอกมาเป็นขั้นตอน 1,2,3 หรือทำงานแบบสูตรสำเร็จ เหมือนสูตรปุ๋ยไม่ได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องอธิบายตลอดเวลา ปรับใช้ ทำความเข้าใจและเรียนรู้ตลอดเวลา การนำมาใช้ต้องดึงสิ่งที่ตรงกับความเป็นตัวเองมาใช้ และทำอย่างไรจะไปช่วยให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

วิธีปฏิบัติที่ควรยึด คือ 4 ป ได้แก่ โปร่งใส เป็นธรรม ประหยัด และประสิทธิภาพ นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบบราชการ

*****

การอภิปรายเรื่อง “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ในวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10” เมื่อวันศุกร์ที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2549
เวลา 10.45 -12.00 น. ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

ผู้ดำเนินการอภิปราย : นายพนัส สิมะเสถียร ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ

ผู้นำเสนอ :

1. ดร.จिरายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง
2. นายอชาว์ เตาลานนท์ ประธานกิตติมศักดิ์ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
3. นายอำพน กิติอำพน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ดร.จिरายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา

ปัจจุบัน รัฐบาลและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้
อัญเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาใช้เป็นแนวทางการบริหาร
ประเทศ และวางแผนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 -2554) ซึ่ง
ในการประยุกต์ใช้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือในการนำไปปฏิบัติให้
บรรลุผล

ในอดีต มีการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ก่อนแล้ว ภายหลังที่เกิดวิกฤตการณ์ทาง
เศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ.2540 ทำให้ประเทศไทยต้องประสบปัญหามากมายจากธุรกิจที่ล่มสลาย
ประชาชนได้รับเดือดร้อน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงได้รับสั่งให้นำปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงมาใช้ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สภาพัฒน์ฯ)
ได้อัญเชิญมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2544-
2549) และใช้คำนิยาม “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามที่ราชเลขาธิการได้แจ้งเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน
2542 ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไข และพระราชทานอนุญาต
ไว้ดังนี้

คำว่า “พอเพียง” หมายถึง หลักการ 3 ข้อ กล่าวคือ

1. ความพอประมาณ หมายถึงความพอดี ไม่สุดโต่ง ไม่มากหรือน้อยเกินไป
2. ความมีเหตุมีผล คือ การใช้ความรู้และเหตุผลในการตัดสินใจ มากกว่าใช้อารมณ์หรือ
ตัดสินใจปัจจุบันทันด่วน

3. การมีระบบภูมิคุ้มกัน คือไม่เสี่ยงเกินไป มีการจัดการความเสี่ยงนั่นเอง ทั้งนี้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จะอยู่นอกเหนืออิทธิพลของเรา ทำให้เกิดความเสี่ยง จึงต้องมีภูมิคุ้มกันจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

คำว่า“อาศัย” คือ เงื่อนไขที่ใช้กับหลักการทั้ง 3 ข้อข้างต้น กล่าวคือ

1. รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง กำกับการใช้เหตุและผลต่างๆ อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ไม่ใช่เป็นความรู้จากตำราเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นความรู้ที่ได้มาจากการมีประสบการณ์ ซึ่งอาจจะอาศัยความรอบคอบ ระมัดระวัง พร้อม ๆ กันไปด้วย

2. คุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน ตลอดจนมีความเพียรและรู้จักใช้ปัญญาในการดำเนิน

ทั้งนี้ หากนำหลักการ“พอประมาณ เหตุผล และสติ” มาประยุกต์ใช้ด้วยเงื่อนไข “รอบรู้ รอบคอบและคุณธรรม” จะทำให้ชีวิต เศรษฐกิจ สังคม มีความมั่นคงและเกิดภาวะสมดุล

ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่ต้องแข่งขันสูง ต้องเจริญก้าวหน้า ทุกคนต้องมีดาวดวงเดียวกัน หรืออีกนัยหนึ่ง คือ เป้าหมายเดียวกัน ซึ่งจะต้องทำความเข้าใจร่วมกันอย่างถ่องแท้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและร่วมขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจพอเพียงด้วยกัน ซึ่งขณะนี้ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตระหนักดี ซึ่งได้จำแนกกลุ่มคนเอาไว้ 8 กลุ่มที่จะต้องทำความเข้าใจและนำไปใช้ ได้แก่ กลุ่มผู้นำทางความคิด กลุ่มนักวิชาการในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งจะไปทำหน้าที่บรรจุเนื้อหาเศรษฐกิจพอเพียงให้อยู่ในระดับมหาวิทยาลัย กลุ่มนักวิชาการในระดับประถมถึงมัธยมปลาย คอยปลูกฝังให้กับกลุ่มเยาวชน ทั้งในและนอกหลักสูตร กลุ่มการเมือง เช่น สถาบันพระปกเกล้า องค์กรภาครัฐ ให้เป็นผู้นำทางความคิด และมีบทบาทในการริเริ่มสนับสนุน สื่อมวลชน ทำหน้าที่สร้างความเข้าใจ กระจายข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ ให้เกิดผลต่อการนำไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี องค์กรภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ได้แก่ ชุมชน องค์กรต่างๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานได้

ที่สำคัญคือ องค์กรภาครัฐจะต้องกำหนดนโยบาย และแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยไม่ทำอย่างรวดเร็ว ข้ามขั้นตอน และต้องมีความยั่งยืน เช่น เมื่อพูดถึงความก้าวหน้า อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งยังมีความสำคัญ แต่ต้องคำนึงถึงคุณภาพของความก้าวหน้า และความสมดุลด้วย

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่สูตรสำเร็จ ไม่สามารถเอามาใช้ได้เป็นสูตรสำเร็จทุกแห่งไปหมด แต่แท้ที่จริงนั้นต้องเอาไปใช้ภายใต้สถานการณ์ ที่มีความหลากหลายเป็นอย่างยิ่ง หรือเรียกว่าคำนึงต่อ “ภูมิสังคม” ด้วย

การปรับใช้ จึงเป็นเรื่องของความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและรัฐบาล กระทรวง ทบวง กรม ตลอดจนภาคประชาสังคมที่มีความปรารถนาดีต่อประโยชน์สุขของประชาชน และดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย ให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

ดร. อาชว์ เตาลานนท์ ประธานกิตติมศักดิ์ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

ธุรกิจอาจนำปรัชญาฯ ไปใช้ในด้านต่าง ๆ แล้วโดยไม่รู้ตัว อาทิ ธุรกิจที่เน้นการพัฒนาบุคลากร หากคนดี เช่น บริษัทปูนซิเมนต์ไทย เน้นทรัพยากรบุคคลมีคุณธรรม การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่าให้กับชุมชนของ ปตท. กฟผ. ธุรกิจในเครือสหพัฒน์ฯ ที่เน้นให้ทุนเด็กเรียน หรือเครือเจริญโภคภัณฑ์จัดตั้งมูลนิธิพัฒนาชนบท และพัฒนาเกษตรกร เป็นต้น

อย่างไรก็ตามธุรกิจอีกไม่น้อยที่ยังไม่ได้้นำปรัชญาดังกล่าวไปใช้ ซึ่งมีสาเหตุจาก คิดว่าไม่เกี่ยวกับตนเองเป็นเรื่องของคนอื่น ไม่เกี่ยวกับธุรกิจแต่อย่างใด หรือคิดว่าปรัชญาเป็นนามธรรมนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมค่อนข้างยาก

หากไม่นำปรัชญาฯ ไปใช้จะเกิดอะไรขึ้น ดูจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ.2542 มีธุรกิจจำนวนมากที่ต้องล้มละลาย

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ต้องเริ่มจากภายใน พิจารณาในกรอบของคุณธรรม เนื่องจาก

1. ภาวะการแข่งขันที่สูง เช่น ธุรกิจการค้าปลีกในปัจจุบัน ทำให้ล้มความพอดีหรือเรียกว่าล้มกติกา

2. ธุรกิจมีการขยายตัวเมื่อมีโอกาส เช่น เพิ่มจำนวนพนักงาน ทำให้เกิดการล้มตัว ไม่นิ่งถึงความพอ ประมาท เปรียบเทียบกับการดำเนินธุรกิจก็เหมือนกับการขับรถยนต์ ที่ต้องใช้ทั้งเบรกและคันเร่ง จึงต้องใช้อย่างระมัดระวัง มีสติ

3. หากมีกำไรสูงขึ้น ความเสี่ยงสูงจำเป็นต้องหาภูมิคุ้มกันไว้ เช่น การบริหารความเสี่ยง เดิมเชื่อกันว่า ธุรกิจต้องเน้น กำไรสูงสุด แต่ความเสี่ยงมาก มาจากกำไรระยะสั้น หากต้องการให้ธุรกิจอยู่ได้นานต้องเน้นกำไรระยะยาว และต้องมีตัวชี้วัดอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น การขยายตัวของตลาด ประสิทธิภาพ ผลตอบแทนการลงทุน เป็นต้น และปัจจุบันก็เพิ่ม กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จเพิ่มอีกตัวหนึ่ง

ธุรกิจจึงต้องมีการบริหารอย่างสมดุล คือ นำหลักการบริหารแบบ balanced score card มาใช้ มากขึ้น เมื่อพัฒนาเป็นบริษัทมหาชน มีผู้ถือหุ้นรายใหญ่ รายย่อย มากมาย จึงต้องมีการบริหารที่เน้นความเป็นธรรม ความโปร่งใส ข้อมูลต้องเปิดเผยได้

ปัจจุบันมีการมองว่า ธุรกิจเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ก็ต้องรับผิดชอบต่อสังคม ต่อชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องมีการปลูกจิตสำนึกให้กับองค์กร และพนักงานทุกคน

นอกจากธุรกิจจะมีการนำกติกาการบริหารแบบ CG มาใช้ (CG ย่อมาจาก Corporate Governance หมายถึง กติกาเชิงธุรกิจขององค์กรธุรกิจ) และเพิ่มกติกาด้านสังคมเข้ามาด้วย เป็น

CG มาใช้ (Corporate Social Governance) ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียง เสมือนเป็นร่มอันใหญ่ ที่ครอบคลุม CG CSG การบริหารการเงิน ลูกค้าโดยต้องคู่สิ่งเหล่านี้ให้สมดุล ใช้ความพอประมาณ ให้มีภูมิคุ้มกัน เหตุผล

ดร.อำพน กิตติอำพน เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ :

การจัดทำแผนตั้งแต่แผนฯ ฉบับที่ 8 นำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางโดยมุ่งเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา”

แผนฯ ฉบับที่ 9 ได้บัญญัติ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน มุ่งพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

แผนฯ 10 นำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นแนวทาง ซึ่งพระองค์ทรงเน้น 3 เรื่อง คือ

1. การพัฒนาคน โดยการมีส่วนร่วมของคน
2. ความหลากหลายและภูมิสังคม
3. การทำตามขั้นตอนต่างๆ โดยใช้ความรู้ ความรอบคอบ

การจัดทำแผนฯ 10 ได้มีการวิเคราะห์โอกาส วิกฤติ ผลกระทบในบริบทการพัฒนาสถานะและทิศทางการปรับตัวอย่างรอบคอบ คือ

1. การพัฒนาในกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้าและบริการอย่างเสรี การเข้า

คู่สังคมแห่งความรู้ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การเคลื่อนย้ายของคนอย่างเสรี การเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. สถานะของประเทศ ทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ โดยเฉพาะด้านสังคม การศึกษามีปัญหา สุขภาวะด้อยลง
3. แนวคิดและทิศทางการปรับตัวของประเทศไทย โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปในทางสายกลาง การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ ความรอบรู้ในการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรม และสำนึกในคุณธรรม จริยธรรม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

1.1 การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน

1.2 การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ และอยู่ใน

สภาพแวดล้อมที่น่าอยู่

- 1.3 การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข
- 2 ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ
  - 2.1 การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง
  - 2.2 การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน
  - 2.3 การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูล
- 3 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
  - 3.1 การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และความเป็นไทย
  - 3.2 การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ
  - 3.3 การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม
- 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
  - 4.1 การรักษารากฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศ
  - 4.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน
  - 4.3 การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 5 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ
  - 5.1 การเสริมสร้าง และพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย
  - 5.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ
  - 5.3 สร้างภาคราชการที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล เน้นการบริการแทนการกำกับควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา
  - 5.4 การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง
  - 5.5 ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และมีธรรมาภิบาล
  - 5.6 การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ และขั้นตอน กระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา

5.7 การรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศ
สู่คุณภาพและความยั่งยืน

.....